

Anmeldelser

I denne udgave af Sygeplejersken anmeldes følgende bøger: 'Sygeplejens superhelte. Sygeplejeteoretikere, der styrker klinisk praksis', 'Troen, der gør verden større' og 'Det du ikke ved, får patienten ondt af' samt Sygeplejersken Podcast No. 11 'Vi mærker desperationen: Forstå spiseforstyrrelser'.

Sygeplejersken 2021 ; (13): 46-49. Anmeldelser

Hvem var superhelten mon?

Bente Martinsen, Pia Dreyer & Annelise Norlyk (red.)
Sygeplejens superhelte. Sygeplejeteoretikere der styrker klinisk praksis
Munksgaard 2021, 215 sider – 250 kr., e-bog 175 kr.

Bogens formål er at vise, at sygeplejeteorier kaster lys over konkrete plejesituationer samt at afdække spørgsmålet om, hvorvidt sygeplejeteorier er anvendelige i sygeplejerskens praksis. Titlen hædrer banebrydende teoretikere, der hver på deres måde har bidraget til sygeplejens udvikling og udoøvelsen af sygeplejefaget. Bogens forfattere er, ud over tre norske bidragsydere, overvejende fra Aarhus Universitet.

Nogle kapitlers studiespørgsmål understreger bogens karakter som lærebog. Derfor underer det, at engelske begreber ikke er oversat til dansk i alle kapitler. Sygeplejeteoretikere hentes fra USA, England, Sverige, Norge, men ikke Danmark, så en form for kontekstuel teoretisk forankring udebliver, idet dette valg ikke drøftes af redaktørerne.

Rationering af sygepleje er en af nutidens krævende øvelser, som sygeplejersker verden over er tvunget til at praktisere i pandemiens tegn. På den baggrund er det Kirkevolds påstand, at sygeplejeteorier er helt afgørende for, at sygeplejersker fremover er i stand til at yde sygepleje af høj kvalitet. Konteksten er den stigende grad af global sygeplejerskemangel.

En avisartikel om en gammel dames indlæggelse, rehabiliteringsophold og senere død er den kontinuerlige fortælling, hvorom sygeplejeteorier kredser. Det fremstår samlet set ret overfladisk. I afslutningen konstateres det, at bestræbelsen har været at diskutere behovet for sygeplejeteori, og hvem var superhelten mon?

Martinsen skriver, at hun vandrer i Løgstrups fodspor, og under denne vandring er der en beskrivelse og analyse af et morgenbad. Anmelderen af denne bog har hidtil reageret negativt, når politikere omtalte mennesker som varme og kolde hænder og beregnede manglen på samme. Jeg fandt det nedslående, at den omtanke og omsorg, som hænderne skal udtrykke så rationelt, blev operationaliseret ind i en politisk-økonomisk tænkning.

Men med læsningen af Martinsens beskrivelse af det, der er uden for hændernes magt og lidt senere, hvad og hvem der bevæger hånden, så bliver de varme hænder båret af sygeplejerskens kyndighed, og der åbnes for hendes viden, tænkning og kompetencer. Denne tekst er både moderne i sin tilgang, og forankret i den skandinaviske metafysik og etik. Spændende, men hvem er superhelten -forfatteren eller praktikerne?

Bogen kunne være mere snæver, så den i dybden fokuserede på den kliniske praksis, det ville den have vundet ved. Forfatterne kunne have været udfordret på titlen, så de samlet bidrog til en forståelse af, hvorfor sygepleje er i bestemt form: Sygeplejens superhelte. Så var læseren undervejs ikke i tvivl om, hvem superhelten var, og hvad heltens budskab er.

Tillykke med bogen og en spændende forfatterkreds. Desværre ved jeg endnu ikke, hvem sygeplejens superhelte er.

Lisbeth Uhrenfeldt, professor, ph.d., Nord Universitet, Bodø, Norge

Fine værdier i spil

Image... Sygeplejersken podcast No. 11
Vi mærker desperationen: Forstå spiseforstyrrelser
Den 26. marts 2021

Det er relevant at se på, hvordan sygeplejersker i somatikken møder patienter med spiseforstyrrelser. I interviewet får vi god indsigt i spiseforstyrrelsens kompleksitet, og lytterne forstår, hvor svært det må være at skulle spise. Det er vanskeligt at begribe, at det, som er logisk for de fleste mennesker – at spise, når man er sulten, og holde op, når man er mæt – kan være så bøvlet, at det bliver til en farlig sygdom.

Eksemplet med et personalemedlem, som ved vagtskifte kommer ind til Jessica og fortæller hende, at hun skal hjem, og giver hende et kram, har stor betydning i Jessicas liv. Hun husker det stadig år efter. Det får mig til at tænke over, hvad der måske er det vigtigste i sygeplejen. Det medmenneskelige, at interessere sig for et andet menneske. Det har vi alle lært og kan nå langt med. Det er afgørende at have nogen at tale med, når noget er svært og udfordrende.

Interview med en somatisk sygeplejerske ville dog have løftet emnet.

Podcasten bringer håb, det nytter noget, og det er et langt, sejt træk. Jeg er sikker på, at Jessica bliver en dygtig sygeplejerske, og jeg tænker ikke, hun behøver at tage overarbejde for at gøre det, der er rigtigt og vigtigt for patienten, når bare hun har sine fine værdier med sig.

Tak til Bille, Inger og Jessica for at sætte fokus på emnet.

Pernille Krogh Jensen, sygeplejerske, CSP Robus, Københavns Kommune

Troen gør verden større

Lisbeth Smedegaard
Troen der gør verden større
Eksistensen 2021, 111 sider – 120 kr.

"Når man skal have hænderne op over skulderhøjde og svaje i takt (til gudstjenesten), ser jeg mig om efter nødudgangen".

Lisbeth Smedegaard Andersen, teolog, kunsthistoriker og digter, 87 år, mor til fire, har skrevet om sin kristne tro. Jeg bøjer hovedet i respekt, fordi bogen er så smuk i sprog og livssyn, at man kun kan blive et bedre menneske af at læse den. Humor og selvhøjtidelighed giver et herligt skub hele vejen igennem,

Begreberne lydhørhed, ærefrygt og visdom slynger sig gennem bogen som hovedårer og bliver belyst gennem bibelske passager, poesi, videnskab, gammel og ny kunst. Grundtvig og Kierkegaard er essentielle for Smedegaard.

Alt sammenkædet på en måde, som kun et vidende, nysgerrigt og ydmygt menneske kan præstere. Tro, viden og visdom er for Smedegaard en lige så vigtig treenighed som tro, håb og kærlighed. Hvordan hun når dertil er spændende læsning.

Det er fristende at citere fra bogen: "Visdom forener fornuft og dømmekraft med ærefrygt og undren, men visdom er desværre ikke så efterspurgt i vore dage".

Troen gør, ifølge Smedegaard, verden større. Hun har, som hun beskedent siger, for længst opgivet at frelse hele verden. Men hun er glad, når hun kan sprede lidt glæde og venlighed, der hvor hun er. Det gør hun med bogen. Og mere til.

Lillian Linius Larsen, sygeplejerske, SD, specialuddannet i psykiatri

Man er bedst til at være syg på sit eget sprog

Morten Sodemann
Det du ikke ved får patienten ondt af
333 sider – læses/downloads på www.ouh.dk/laerebog

”Man skal forstå, hvordan det er ikke at blive forstået for at kunne forstå det”.

Professor og overlæge på Indvandrermedicinsk Klinik på Odense Universitetshospital, Morten Sodemann, indleder sin moppedreng af en lærebog i indvandrermedicin med dette citat.

Bogen handler om alt det, vi ikke ved om patienter med en anden baggrund, end den vi kender, og om det vi fejlfortolker eller giver op over for, fordi vi ikke forstår det.

Den bygger på mangeårige erfaringer indsamlet på Indvandremedicinsk Klinik og på de studier, der findes på feltet. Bogen har to hovedbudskaber. Det ene er, at det er vigtigt at kende patientens livshistorie for at undgå disse fejlfortolkninger og for at undgå at blive ofre for ”kulturspøgelset”, som let kan blive forklaringsmodellen for det, som ikke umiddelbart er forståeligt.

Det andet budskab er: Brug professionel tolk, når patientens modersmål ikke er dansk. Man lærer at være syg, være ked af det og have følelser på sit modersmål. Man er klogest på modersmålet, og man er bedst til at være syg på sit eget sprog.

Andetsproget er et sekundært sprog, og mange grundlæggende begreber og deres kulturelle værdier kodes tidligt i barndommen på modersmålet. Det kræver professionel nysgerrighed og en god tolk at opnå en fælles forståelse i samtale med etniske minoriteter i en sårbar situation som f. eks sygdom. Disse to hovedpointer er illustreret med talrige cases.

Bogen har læger og medicinstuderende som målgruppe, men den har relevans for alle sundhedsprofessionelle, som er i kontakt med etniske minoriteter. Det har ikke været muligt for Morten Sodemann at få bogen udgivet på et forlag.

Den er derimod generøst tilgængelig på ovennævnte link. Ærgerligt er det dog, at Sodemann ikke har fået hjælp af en redaktør med en skarp tilskærperpen. Det ville have lettet læseoplevelsen.

Hanne Lindhardt, MSA, sundhedsplejerske

Kort nyt om bøger v/Jette Bagh, cand.cur., fagredaktør Sygeplejersken og Fag&Forskning

Niels Peter Rygaard & Pernille Darling Rasmussen

Kort & Godt om Tilknytning

Dansk Psykologisk Forlag 2021, 119 sider – 225 kr.

Overskueligt og pædagogisk fortæller bogen om tilknytning i 10 kapitler. Forfatterne er hhv. psykolog og rådgiver for professionelle og speciallæge i børne- og ungdomspsykiatri. Bogen er oplagt læsning for både forældre og professionelle, fordi den er faglig, forskningsbaseret og velformidlet. Den viden, der præsenteres, har været tilgængelig i mange år uden at blive diskuteret og anvendt, og sådan er det med megen forskning. Flere børn og unge end tidligere er præget af dårlig trivsel, angst og tristhed. Kan det hænge sammen med, at tilknytningen til de vigtige personer i barnets liv, oftest forældrene, ikke er optimal? Et eksempel fra bogen er Alfons Åberg, hovedpersonen i en serie børnebøger, som hele tiden prøver at få sin distraerede fars opmærksomhed.

Små børn har brug for tæt og vedvarende kontakt til få, stabile voksne, lyder det. Tilknytningsforskningens fem anbefalinger i kapitel syv er helt oplagte at tale om – både for forældre og professionelle. Sammen?

Lise Andersen

Når snefnug danser

Forlaget Lauritz 2021. 200 sider – 229,95 kr.

Sundhedsplejerske Lise Andersen afslutter sin trilogi om kæresterne Nuka og Arsuk i Grønland, og denne gang er det deres 10-årige søn Minik, der fortæller. Åbningen er en beskrivelse af hans farmors sidste døgn og død. Aanaq, som farmor hedder på grønlandsk, var Minik tæt knyttet til, og savnet fylder, da hun er væk.

Miniks mor Nuka skal flytte til Nuuk for at læse til sygeplejerske, og det betyder, at Minik flytter over til sin far. Her er en ny kæreste ofte på besøg, og Minik fortæller om hende, sin bedste ven Enok og den første spirende kærlighed til den smukke pige Aviaja.

Temaerne er kærlighed, konflikter, familiefester, liv og død. To forældre som elsker deres søn og bliver enige om, at han skal bo hos sin far, også da moderen vender tilbage som nyuddannet sygeplejerske.

Bogen kan læses som en selvstændig roman, men baggrunden fås i de to første udgivelser om hovedpersonerne.

Uld Hørlyk

Akutlægens dagbog. Hvad jeg lærte om mig selv, mens jeg forsøgte at redde andre

People's 2021, 260 sider – 299,95 kr.

Ledende overlæge på akutafdelingen, Regionshospitalet i Horsens, Ulf Hørlyk, tager sin læser med på en kalejdoskopsk fremstilling af covid-19-pandemiens ankomst til den akutafdeling, han er leder af på regionshospitalet. Han fortæller på samme tid om sin egen angst for at fejle noget, sit ønske om at fremstå som en helt med styr på sagerne og én, som redder liv. Bogen går tæt på pressemøder, mangel på værnemidler, bekymringen for at overse en smittet patient. Sygeplejersker er ikke usynlige, men bliver omtalt med respekt. F.eks. socialsygeplejersken, som ændrer akutlægens regelstyrede syn på patienter med misbrug. Bogen er ærlig, personlig og privat, for akutlægens optagethed af sit arbejdsliv er tæt på at koste ægteskabet, men det går vist op for ham i tide.

Emneord:

Litteratur